

Vefsn kommune
- et steg foran

FOLKEHELSE RAPPORT 1 – 2010

(januar 2010)

ALKOHOL

Tegnet av: Anne Færø. – 7. årstrinn, Mosjøen oppvekstsenter

Har du ideer/ønsker om emner som bør tas opp i senere rapporter så kontakt:

Hans Leo Dagsvik (epost: hans.leo.dagsvik@vefsn.kommune.no) tlf.: 7510 1610

Morten Isaksen (epost: morten.isaksen@vefsn.kommune.no) tlf.: 7510 1802

Hanne Kjøsnes (epost: hanne.kjosnes@vefsn.kommune.no) tlf.: 7510 16713

Verdens helseorganisasjon (WHO) mener at ca. 20 % av folks helseplager kan løses av medisinsk personell. 80 % av folks helseplager må følgelig løses med tiltak utenfor helsetjenestene.

*****
*****

Alkohol er oftest referert til som nytelsesmiddel. Mange koser seg i hyggelige sosiale lag med gode venner og akkurat passe med vin, øl, likør eller andre alkoholholdige drikker. Det er gjerne disse positive sidene med alkohol vi er ute etter når vi omtaler alkohol som nytelsesmiddel. Dette er viktige sider ved vår kultur som det er verdt å ta godt vare på.

Men alkohol er også det rusmiddelet som volder mest skade på individ og samfunn. Dette er fastslått gjennom både nasjonal og internasjonal forskning. Likevel er det som om verken politikere eller andre ønsker denne kunnskapen.

I en oppsummering av norsk og internasjonal forskning skriver Statens institutt for rusmiddelforskning (SIRUS) høsten 2009 det følgende om forholdet mellom sykdom og alkohol:

Verdens helseorganisasjon (WHO) har beregnet hvor stor andel av den samlede sykdomsbyrden (tap av friske leveår) som kan tilskrives alkohol, narkotika og tobakk. I vår del av verden (Vest-Europa) er det beregnet at ca 12 prosent av tapte friske leveår skyldes alkoholbruk, og at alkohol – nest etter tobakk – dermed er den viktigste risikofaktoren for tap av friske leveår. Narkotika står for en vesentlig mindre del av sykdomsbyrden; ca en prosent av tapte friske leveår.

Se: <http://www.sirus.no/internett/alkohol/article/1026.html>

Statens institutt for rusmiddelforskning (SIRUS) sin hjemmeside (<http://www.sirus.no/>) er lett å orientere seg i og inneholder mye god informasjon om bl.a. alkohol og helse. Her framkommer bl.a.:

Mellom 50 000 og 150 000 barn og mellom 50 000 og 100 000 ektefeller/partnere bor sammen med personer med et risikofylt alkoholkonsum i Norge. Mer enn 130 000 har i løpet av livet opplevd ulike negative konsekvenser av foreldres eller partners alkoholproblemer. Det viser de første beregninger som er gjort i Norge.

Blant ungdom ser vi at andelen med ulike psykososiale problemer som å bli utsatt for vold, dårlig mental helse og dårlige foreldrerelasjoner, øker med hyppigheten av å se foreldrene beruset. Ungdom som så foreldrene beruset flere ganger i uka, hadde 3 – 5 ganger høyere risiko for å få slike problemer sammenlignet med annen ungdom.

(<http://www.sirus.no/internett/alkohol/article/1151.html>)

Kanskje berører informasjon om alkoholens konsekvenser for mange av oss? Vil vi simpelt hen ikke ta til oss fakta om alkoholens mulige konsekvenser fordi det berører så mange av oss for sterkt?

Arbeidstilsynets hjemmeside (<http://www.arbeidstilsynet.no/>) inneholder en del stoff om forholdet mellom alkohol og arbeid. Her framkommer blant annet:

4-11 % av arbeidsulykkene er alkoholrelaterte, noe som er langt lavere enn for andre typer ulykker. Man antar at redselen for ulykker er en sterk regulator som bidrar til å holde tallene nede. Blant ansatte med alkoholproblemer er likevel risikoen for ulykker 2,7 ganger større enn normalt.

Beregninger IRIS har utført viser at 33 % av korttidsfraværet og 15 % av langtidsfraværet er alkoholrelatert, selv om det ikke er dette som oppgis som årsak til fravær. Det typiske fraværet er 1-dagersfravær, og sannsynligheten for å være borte fra jobb neste dag dobles når det drikkes alkohol, selv ved moderate mengder. Dette står de vanlige forbrukerne for.

Alkoholrelatert sykefravær er beregnet til et årlig tap på 1,5 milliarder i Norge. Og i tillegg er kostnadene ved redusert kvalitet/effektivitet beregnet til 8,7 milliarder per år.

(Se: <http://www.arbeidstilsynet.no/nyhet.html?tid=95870>)

Viktigste virkemidler for å redusere sykdom, skader, dødsfall m.m. som kan ha bakgrunn i alkoholbruk er **pris og tilgjengelighet** (<http://www.sirus.no/files/pub/545/sirusrap.1.10.pdf>). Priser på alkoholholdige nytelsesmidler kan kommunen gjøre lite med, men på tilgjengeligheten til alkohol har kommunen viktige virkemidler i å bestemme antall salgs- og skjenkebevillinger som skal være i kommunen.

Vefsn kommune er en av de få kommuner i landet som har opprettholdt ølutsalg framfor å gi salgsbevillinger til dagligvarebutikker. Ølutsalg er ikke et formyndertiltak, men et tiltak som reduserer tilgjengeligheten på alkohol og dermed bidrar til å redusere sosiale problemer, sykdom, skader og dødsfall som kan ha bakgrunn i alkoholbruk

Relevante problemstillinger:

- **Hva kan du som privatperson gjøre med dine alkoholvaner for å hindre at barn og ungdom utvikler sosiale problemer, får problemer med sin mentale helse og/eller utsettes for vold som følge av alkoholbruk?**
- **Hva kan du som politiker gjøre for å redusere tilgjengeligheten av alkohol i nærmiljøet?**